

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.24 (3096) ●

● ЧАЦВЕР, 26 чэрвеня, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Слуцкія паясы. Працяг будзе?

Спецыялісты маюць намер адрадіць вытворчасць унікальных вырабаў **Стар. 2**

Жывуць на свеце казкі...

Актрыса Галіна Кухальская дапамае дарослым і дзецям далучацца да цудаў **Стар. 3**

Фотапогляд на Нясвіж

Архітэктурныя скарбы можна ўбачыць на фотавыставе **Стар. 4**

Натхненне з крыніц жыватворных

Сярод удзельнікаў міжнароднага фестывалю народнай музыкі ў Паставах быў і ансамбль “Карусель” з Ашмянаў

Дзіяна Курыла

XI Міжнародны фестываль народнай музыкі “Звіняць цымбалы і гармонік” прайшоў у Паставах.

Прывітанне ўдзельнікам і гасцям форуму накіраваў Дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Павел Барадзін. “Народная творчасць прадаўжае адыгрываць важную ролю ў сучасных грамадска-культурных працэсах у свеце, садзейнічае развіццю пра-

фесійнага мастацтва. Фестываль у Паставах садзейнічае развіццю і папулярнасці народнай інструментальнай творчасці, паліпленню традыцыйных культурных сувязей паміж народамі”, — сказана ў прывітанні.

Удзельнікамі пастаўскага фестывалю сталі прадстаўнікі дзесяці краін Еўропы і Паўднёвай Амерыкі. Сёлета ўпершыню на ім былі госці з Венесуэлы і Харватыі. Артысты пазнаёмілі гледачоў з нацыянальным му-

зычным мастацтвам, удзельнічалі ў рабоце навукова-творчай лабараторыі, якую ўзначальваў заслужаны дзеяч культуры Беларусі, выкладчык кафедры духавых інструментаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, кіраўнік фальклорнага ансамбля “Крупіцкія музыкі” Уладзімір Гром.

На думку музычных крытыкаў, пастаўскі фестываль унікальны тым, што тут гучыць як аўтэнтычная нацыянальная

музыка, так і народная музыка ў яе сцэнічным варыянце, што робіць яе папулярнай у шырокага слухача. Шматлікія ўдзельнікі і госці фестывалю мелі магчымасць аглядаць выставы майстроў народных рамёстваў, пазнаёміцца з нацыянальнымі кухнямі, наведаць выдатныя мясціны Пастаўшчыны, і, вядома ж, паказаць сваё майстрэства на конкурсах. З вялікім поспехам прайшоў заключны галаканцэрт фестывалю.

Італьянцы на Нарачы

У дзіцячым лагеры “Зубраня” ўпершыню рэалізуецца міжнародны праект “Беларусь: маё адкрыццё”

Ганна Святлова

Праект скіраваны на пашырэнне супрацоўніцтва ш рэчышчы аздаравлення дзяцей. “Аб тым, што беларускія хлопчыкі і дзяўчынкі штогод праходзяць аздаравленне за мяжой, вядома шмат.

А тое, што сёлета дзеці з Італіі ўпершыню прыехалі да нас на летні адпачынак, напэўна стане навіной”, — расказала галоўны інспектар упраўлення сацыяльнай і выхавачай работы Міністэрства адукацыі Беларусі Ганна Рысыевец.

Паводле яе слоў, большасць гэтых дзяцей ведае пра Беларусь не па чутках — у іх сем’ях неаднаразова гасцілі беларускія школьнікі.

У лагеры “Зубраня” для італьянцаў падрыхтавана цікавая праграма — традыцыйны “агеньчык”, вечарынка сяброў, гульні. Акрамя забав, прадугледжаны сустрэчы з прадстаўнікамі пасольства Італіі ў Беларусі, дэпутатамі, запланаваны таксама выязныя экскурсіі, у прыватнасці, на гістарыка-культурны комплекс каля Заслаўя.

Здымак на добры ўспамін пра беларускае лета

ВЕСТКИ

Па-суседску — па-братэрску

Беларусь і Украіна заключылі Пагадненне аб супрацоўніцтве ў сферы рэлігій і забеспячэння правоў нацыянальных меншасцяў.

Дакумент падпісалі ў Кіеве Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леанід Гуляка і кіраўнік Дзяржаўнага камітэта Украіны па пытаннях нацыянальнасцяў і рэлігій Аляксандр Саган. Бакі абавязаліся падтрымліваць дзейнасць грамадскіх аб’яднанняў грамадзян, якія адносяць сябе да нацыянальных меншасцяў, садзейнічаць рэалізацыі імі мерапрыемстваў, накіраваных на захаванне этнічнай, культурнай і моўнай самабытнасці, а таксама абменьвацца інфармацыяй і вопытам работы ў сферы рэгулявання міжнацыянальных, дзяржаўна-царкоўных і міжканфесіянальных адносін.

Леанід Гуляка правёў сустрэчу з кіраўніцтвам і прадстаўнікамі Усеўкраінскага саюза беларусаў. Варта адзначыць, што, паводле дадзеных усеўкраінскага перапісу насельніцтва 2001 года, ва Украіне пражывае амаль 276 тысяч нашых суйчыннікаў.

Добрае кіно

Прыза “Залатая анне” за лепшы дэбют I Міжнароднага фестывалю патрыятычнага кіно “На Волжскай мяжы” ў Чэбаксарах удастоена беларуская карціна “Чаклун і Румба” (аўтар сцэнарыя і рэжысёр Андрэй Голубеў), а кінастужка “Ворагі” (аўтар сцэнарыя і рэжысёр Марыя Мажар) адзначана ганаровым дыпламам журы фестывалю.

У сталіцы Чувашыі на працягу пяці дзён праходзіў кінапаказ фільмаў рэжысёраў з дзесяці дзяржаў. Гран-пры за лепшы мастацкі фільм атрымала стужка “1612” Уладзіміра Хаціненкі. Прыз за лепшы сцэнарый прысуджаны карціне “Заўтра ідзем у кіно” (Польшча), за лепшую аператарскую работу — “Мядзведжаму паляванню” (Расія), за лепшую музыку — фільму “Пэрыя” (Індыя), за лепшы фільм для дзяцей — карціне “Востраў Нім” (Расія).

Пераможцам уручаны статуэткі “Залатая анне” (“анне” па-чувашску значыць “маці”) — мініяцюрныя копіі Манумента Маці, своеасаблівага знака Чэбаксар. Фестываль прадставіў фільмы, якія ўзнікаюць пытанні гуманізму.

Слуцкія паясы. Працяг будзе?

Спецыялісты маюць намер адрадзіць вытворчасць унікальных вырабаў

Надзея Радзівон

Слуцкая мануфактура здаўна славілася сваімі паясамі, але з часам тэхналогія іх вытворчасці была страчана. Цяпер спецыялісты аб'яднання "Белмастацпромыслы" вивучаюць магчымасць адраджэння вытворчасці унікальных слугкіх паясоў. Пра гэта расказаў генеральны дырэктар аб'яднання Валерый Грыбанаў.

Як вядома, у маі ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі адкрылася выстаўка слугкіх паясоў, прывезеных з Дзяржаўнага гістарычнага музея (Масква). Беларускія мастакі і майстры паспрабуюць адрадзіць традыцыі слугкіга ручнога ткацтва таго часу, каб потым стварыць музей або экспазіцыю. Вытворчасць паясоў, якія замянілі прывазныя ўсходнія і былі прыналежнасцю багатага беларускага, польскага, украінскага і рускага мужчынскага касцюма, была наладжана ў Беларусі ў 1740-я гады. У 1762 годзе была створана Слуцкая мануфактура шляхам зліцця дзвюх меншых і больш ранніх персярняў — слугкіай і нясвіжскай. Росквіт яе дзейнасці цесна звязаны з работай двух

Слуцкія паясы ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі

мастакі-тэкстыльшчыкаў, бацькі і сына Яна і Лявона Маджарскіх. Яны не проста паўтаралі ўсходнія прататыпы, а шукалі свае прыёмы, каб перасягнуць майстэрствам іншаземцаў — уносілі ў ткацтва элементы беларускага нацыянальнага арнаменту, канцы вырабаў упрыгожвалі шаўковымі аднатоннымі кутасамі, якіх не было на

ўсходніх ўзорах, распрацоўвалі арыгінальныя варыянты дэкору. Пры іх мануфактура асвоіла выпуск цудоўных двухбаковых, чатырохпаверхневых тканін: у такіх паясах не было споду, і кожны бок падзяляўся на дзве адрозныя адна ад другой узорныя паласы. Яны ткаліся з тонкіх шаўковых, залатых і сярэбраных нітак, вельмі доўгімі

(2-4,5 м) і шырокімі (30-50 см).

Высокамастакія слугкія паясы ў свой час мелі шырокую вядомасць. Нездарма ў другой палове XIX – пачатку XX стагоддзя за мяжой сталі вырабляць паясы на ўзор слугкіх. Слуцкія паясы захававаліся да нашых дзён у калекцыях музеяў Беларусі, Украіны, Расіі, Польшчы і Прыбалтыкі.

Інвесціраваць — гатовы!

Аляксей Букчын

Брытанскі бізнес праяўляе цікавасць да Беларусі.

Пра гэта заявіў кіраўнік місіі Злучанага Каралеўства Вялікабрытаніі ў Беларусі Найджэл Гулд-Дэвіс на прэс-канферэнцыі ў Мінску. "Брытанскі бізнес гатовы інвесціраваць у любыя галіны беларускай эканомікі, дзе ёсць стабільнасць, прадказальнасць, празрыстасць

і тонкае, паслядоўнае рэгуляванне", — сказаў пасол. Ён адзначыў, што ў Беларусі апошнім часам прыняты меры па лібералізацыі эканомікі, у прыватнасці, адменены інстытут залатой акцыі. "Калі працэс лібералізацыі прадоўжыцца, то можна чакаць павышанай цікавасці з боку брытанскіх кампаній", — лічыць кіраўнік дыпмісіі.

Найбольш верагодным, на думку Найджэла Гулд-Дэвіса,

з'яўляецца супрацоўніцтва ў фінансавай сферы. Пасол таксама становіцца ацаніў планы аб правядзенні ў лістападзе гэтага года ў Лондане беларускага інвестыцыйнага форуму. Гаворачы аб галінах эканомікі, у якіх плённым можа быць развіццё беларуска-брытанскага супрацоўніцтва, Найджэл Гулд-Дэвіс падкрэсліў, што цяпер большую частку экспарту з Беларусі ў Вялікабрытанію складаюць

нафтапрадукты. Ён адзначыў якасную прадукцыю шклозавода "Нёман", а таксама заявіў, што ў Брытаніі ёсць цікавасць да беларускай мэблі. "Я асабіста вельмі люблю беларускія цукеркі", — прызнаўся пасол.

Найджэл Гулд-Дэвіс запэўніў, што сусветны вопыт лонданскіх дзелавых колаў даступны для беларускіх кампаній, якія шукаюць доступ да фінансавых паслуг.

Сучасны вятрак у Карэліцкім раёне

У беластоцкай "Белавежы" — юбілей

За 50 год Беларускае літаратурнае аб'яднанне выдала болей 200 кніг

Адам Мальдзіс

8 чэрвеня 1958 года ў рэдакцыі беластоцкага беларускага тыднёвіка "Ніва" сабраліся пісьменнікі розных пакаленняў Яша Бурш, Уладзімір Гайдук, Пётр Ластаўка, Мар'ян Пецокевіч, Вінцук Склубоўскі, Ян Чыквін, Зміцер Шатыловіч, Віктар Швед і Сакрат Яновіч і вырашылі аб'яднацца пад папулярнай і ў Беларусі, і ў Польшчы назвай "Белавежа".

Першай кнігай "Белавежы" з'явіўся невялікі калектыўны зборнік паэзіі пад красамоўнай назвай "Рунь" (1959). За ім пайшлі зборнікі і альманахі "Мой родны кут" (1963), "Белавежа" з узростаючай нумарацыяй (1965, 1971, 1980, 1989), "Літаратурная Беласточчына" (1973), "Гасцінец" (1992), "Мае песні табе дару" (1993). Кожны год "Белавежы" ўдзельнічалі ў выданні папулярных "Беларускіх календароў" кніжнага фармату. Урэшце з'явіліся свая серыйная "Бібліятэчка" і свой часопіс з антычнай

На пасяджэнні "Белавежы". 1970 год

назвай "Тэрмапілы".

І, вядома ж, кожны сябар згуртавання мог пахваліцца сваімі, індывідуальнымі кніжкамі. Амаль кожны год выдаваліся вядомы паэт і літаратуразнавец, прафесар Варшаўскага ўніверсітэта Аляксандр Баршчэўскі (мастакія творы ён падпісвае псеўданімам Алесь Барскі), па-

пулярны дзіцячы пісьменнік Віктар Швед, элітна-ускладнёны і адначасова масава-даступны празаік і эсэіст Сакрат Яновіч. Хутка прыйшла папулярнасць да паэтэсы лірычнага складу Надзеі Артымовіч. Як вопытны перакладчык праславіўся Ян Максімух.

Крыху падрабязней спыню-

ся на творчасці і грамадскай дзейнасці цяперашняга старшыні аб'яднання Яна Чыквіна, які жыве ў Бельску Падляскім, а працуе прафесарам Універсітэта ў Беластоку. Вершы пачаў друкаваць паўстагоддзя таму. Выдаў паэтычныя зборнікі "Іду", "Святая студня", "Неспакой", "Сонечная вязь", "Светлы міг", "Кругавая чара". Аўтар даследавання "Далёкія і блізкія: Беларускія пісьменнікі замежжа". Спрабаваў свае сілы як апавядальнік і драматург. У манаграфіі "Гарыць мая свяча: Творчая індывідуальнасць Яна Чыквіна" (Беласток, 2000) Анатоль Раманчук назваў творчасць кіраўніка "Белавежы" "арыгінальнай планетай літаратурнага космасу".

Гаворачы пра Яна Чыквіна, трэба сказаць некалькі добрых слоў і пра спадарожніцу яго жыцця Галіну Тварановіч. Яна доктар філалагічных навук, прафесар Універсітэта ў Беластоку, дзе рэдагуе часопіс "Studia Wschodnioslowiańskie" і даследуе беларуска-сербскія лі-

таратурныя сувязі. Піша таксама вершы, перакладае. Актыўна ўдзельнічае ў жыцці "Белавежы".

Кніжкі "Белавежы" ужо даўно перасягнулі межы Беласточчыны, Падляскага ваяводства. Яны выходзяць у арыгінале ў Мінску і ў польскім перакладзе — у Варшаве. Паасобныя творы перакладзены на англійскую, італьянскую, нямецкую, рускую, сербалуужыцкую, украінскую мовы. Некаторыя аўтары "Белавежы" пішуць адначасова на дзвюх мовах, а часам і на гаворцы сваёй мясцовасці, часта выступаюць за межамі Польшчы, у тым ліку і ў Беларусі — Брэсце, Гродне, Мінску.

Наколькі магу меркаваць па друку, найперш па беластоцкай "Ніве", у Падляскім ваяводстве цяпер праходзяць вечары з нагоды 50-й гадавіны "Белавежы". На іх прысутнічае творчая інтэлігенцыя, настаўнікі і вучні, прадстаўнікі польскіх уладаў і Пасольства Беларусі ў гэтай суседняй краіне.

Жывуць на свеце казкі...

Актрыса Галіна Кухальская дапамае дарослым і дзецям далучацца да цудаў

Іван Ждановіч

“Прывітанне, мой маленькі! Сёння, як і заўсёды, я раскажу табе цікавую казку... Сядай бліжэй да прыёмніка і слухай...” Гэты патаемна-заварожваючы зварот па-беларуску лояць у радыёэфіры тысячы слухачоў па ўсім свеце. Мяккі, пяшчотны голас у казачніцы. Нечым нават падобны да дзіцячага. “Я заўсёды была на радыё ў амплуа травесці, і таму сыграла вельмі шмат роляў розных радыёхлопчыкаў і радыёдзіцячынак,” — абаяльна ўсміхаецца Галіна Кухальская. Дарэчы, травесці — тэатральнае амплуа, а таксама актрыса, якая выконвае ролі хлопчыкаў, дзіцячынак, падлеткаў.

Вечарамі, пасля дзённай мітусні, мне прыемна часам на хвалі першага канала Беларускага радыё перанесціся разам з гэтым голасам у казку, хвілін на дзесяць. І адчуць сябе ў вясковым дзіцінстве. Тады, праўда, і музычная адбіўка для радыёказак іншай была, і голас з прыёмніка. А час ляціць — нібы ў казачным сне... Яшчэ ў сярэдзіне 70-х, успамінае Галіна, як пачыналіся яе першыя эфіры, радыёспектаклі з маміным удзелам слухала дачка Валерыя. А вось ужо і ўнучка Аліна любіць засынаць пад бабুলіну казку...

У тым чароўным свеце ўсё магчыма, там усё дыхае творчасцю. І менавіта казкі вучаць нас быць гатовымі да крутых паваротаў у рэальным жыцці. Ну ніяк не марыла вясковая дзіцячынак з Пастаўшчыны пра тэатр, сцэну, а тым болей “кар’еру” казачніцы. “Я доктарам хацела быць! — расказвае Галіна. — Паколькі ў нашай вёсцы была толькі пачатковая школа, то мы з малодшымі братам жылі ў Пастаўскай школе-інтэрнаце. І вось мая

сястра траюрадная, скончыўшы медыцынскі інстытут, прыехала з мужам працаваць у мясцовую бальніцу. Як мне падабалася хадзіць да іх на дзяжурствы! У марах бачыла сябе толькі хірургам”. Яна і паступала пасля школы ў медыцынскі, ды “зрэзалася”. З лёгкай рукі “добрай феі” — любімай класнай, Фаіны Абрамаўны — дзіцячына трапіла ў райадзел культуры. І яе паслалі на курсы па падрыхтоўцы кіраўнікоў самадзейных мастацкіх калектываў. Як там у казках: “А направа пойдзеш...” Жыццёвая сцэжка зрабіла зігзаг — і прывяла яе ў 1974-м у Тэатр юнага глядача.

Казачны свет, вядома ж, у гэтым

Казачніцы, якую і не прадстаўляюць слухачам (ну як жа: тады згубіцца адчуванне цуда...) у эфіры амаль кожны дзень. Цікава, што і сёння, у век камп’ютарызацыі, дзеці і дарослыя па-ранейшаму даслаюць на радыё ўдзячныя пісьмы. Неяк прыйшоў ліст з дзіцячага дома. Выхавальнікі напісалі, што знаходзіць паразуменне з дзецьмі ім дапамагаюць казкі: кожны вечар слухаюць, нават запісваюць на магнітафон.

Аматараў казак пераносяць у ірэальны свет, як ба-

чыя, мяне, то яна самая сапраўдная казачніца! У яе тонкая і чуйная душа. Таму і нясе голасам дабрню, спагаду, якой прасякнуты і творы дацкага пісьменніка.

Галіна гаворыць: працаваць над праектам было лёгка. Запіс рабіўся ў сучаснай студыі, на якаснай апаратуры. Разам з яе голасам казачную атмасферу паглыбляюць гукі прыроды, спевы птушак. Стваральнікі аўдыёкнігі “Дзікія лебедзі” задаволены: у кнігарнях Мінска і рэгіёнаў краіны на яе добры попыт. Зрэшты, як і на іншую аўдыёпрадукцыю.

Выдаўцы, да прыкладу, атрымліваюць шмат захопленых водгукаў ад настаўнікаў, якія бяруць на ўрокі аўдыёкнігі Івана Мележа “Людзі на балоце”, Якуба Коласа “Новая зямля”, Янкі Купалы “Вершы і паэмы”, “Беларускія народныя казкі” і іншыя. Іх, дарэчы, агучвалі калегі Галіны. А сама Казачніца рыхтуецца да запісу вядомай казкі “Прынцэса на гарошыне”.

Яна па-ранейшаму застаецца актрысай. Праўда, цяпер ужо — на сцэне Мінскага абласнога драматычнага тэатра (у Маладзечне). Іграе, прызналася, далёка не казачных персанажаў. Напрыклад, у прэм’ерным спектаклі “Не судзімыя будзеце...” па п’есе польскага драматурга Януша Главацкага выконвае ролю... намесніка дырэктара калоніі для падлеткаў. “А на радыё і цяпер шмат чаго запісваем, у тым ліку і ў фармаце “вячэрняя казка” — расказвае Галіна Кухальская. — Задумалі вялікі цыкл “Казкі народаў свету”. Нядаўна агучвалі кітайскія народныя казкі. Цікава! Так што запрашаю ўсіх да радыёпрыёмнікаў — будзем сустракацца ў вячэрнім казачным эфіры.”

...Яна хацела лячыць людзей — жыццё вывела ў казачніцы. Пэўна, ёсць у тым патаемны сэнс. Бо слова ж таксама лечыць. Асабліва калі яно казачнае — і гучыць ад душы.

тэатры стаў для яе яшчэ больш блізкім. Галіна іграла на сцэне самыя розныя ролі, ужывалася нават у вобраз Бабы-Ягі. А заслужаная артыстка Рыма Маленчанка, якая шмат працавала ў радыёэфіры, далучыла і да гэтай творчасці. “Я пачала працаваць на радыё і з дзіцячай, і з літаратурна-драматычнай рэдакцыямі — у той час многа ставілі радыёспектакляў”, — успамінае Г.Кухальская.

І вось гадоў пяць таму яна пачала чытаць казкі для дзяцей — вячэрнюю “Калыханку”. Цяпер голас

не дываны-самалёты, а сучасная тэхніка. У прыватнасці, з ІТ-тэхналогіямі працуе і кампанія “Белтонмедыя”. Сёлета яна выпусціла чарговую аўдыёкніжку — “Дзікія лебедзі”. На дыску ўпершыню гучаць па-беларуску казкі Ганса Хрысціяна Андэрсана. А чытае тэксты яна, Галіна Кухальская.

— Мяркую, атрымалася вельмі ўдалае спалучэнне: казкі Андэрсана — і шчыры, узнёслы, душэўны голас вядомай у краіне артысткі, — лічыць дырэктар кампаніі Алесь Калоша. — Як для

Пуцявінамі Асветніка, Драматурга, Акцёра

Сяргей Кулягін

Турсыцкі маршрут па месцах жыцця і творчасці Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча распрацоўваюць у Магілёўскай вобласці.

Назва маршрута — “Пуцявінамі перакананага Асветніка, адметнага Драматурга і таленавітага Актора...”. Ва ўпраўленні культуры Магілёўскага аблвыканкама паведамілі, што такі праект узяўся рэалізаваць Магілёўскі клуб аматараў гісторыі і вандраванняў “Чароўны ўспамін” сумесна з Магілёўскім аддзелам Беларускага геаграфічнага таварыства. Гэтую садзейнічае ўпраўленне адукацыі і культуры аблвыканкама, а інфармацыйную падтрымку аказвае газета “Магілёўскія вядомасці”.

На пачатак ліпеня запланавана аўтобусная міні-экспедыцыя па месцах жыцця і творчасці Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча. Удзельнікі вандравання наведаюць вёску Панюшкавічы Бабруйскага раёна, дзе нарадзіўся літаратар, Мінск, у якім ён доўгі час жыў і працаваў, а таксама славуты фальварак Люцынка і магілу драматурга.

Запланавана наведванне выстаў, прысвечаных 200-м угодкам Беларускага дудары, музеяў, бібліятэк, сустрэчы з вучонымі-літаратуразнаўцамі.

Па выніках экспедыцыі будзе аформлены турыцкі маршрут з падрабязным апісаннем памятных месцаў і іх значэння ў жыцці і творчасці Дуніна-Марцінкевіча, а таксама турыстычнай інфраструктуры па маршруце падарожжа.

Плануецца стварыць перасоўную фотавыставу, прысвечаную В. Дуніну-Марцінкевічу, правесці яе прэзентацыю на фестывалі нацыянальнай драматургіі — ён пройдзе сёлета ў Бабруйску.

Мікалай Гусоўскі: дыялог з нашчадкамі

“Песня пра зубра” выйшла ў Літве, Польшчы і Украіне

Дзіяна Грышанова, Адам Мальдзіс

У апошні час узмацнілася цікавасць да гуманістычнай спадчыны лацінамоўнага паэта Мікалая Гусоўскага (Усовіюса), які з’яўляецца нашым суайчыннікам. Прыгадаем, што ў мінулым годзе на старонках газеты “СБ. Беларусь сегодня” (23 кастрычніка), у артыкуле жыхара Валожына Георгія Каржанеўскага, было канкрэтызавана месца нараджэння творцы — гэта неіснуючая ўжо вёска Гусава, якая знаходзілася над

рэчкай Уса ў Літоўскай (цяпер Налібоцкай) пушчы.

Прыкладна адначасова, на мяжы 2007 і 2008 гадоў, з’явіліся тры рознамоўныя выданні твораў Мікалая Гусоўскага. Дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Жанна Некрашэвіч-Кароткая прынесла ў рэдакцыю газеты “Голас Радзімы” гэтыя навінкі для азнаямлення.

Найбольш фундаментальным выданнем з’яўляецца літоўскае. Гэта — “Творы” Мікалая Гусоўскага ў лацінскім арыгінале і перакладзе на літоўскую мову Бенедзіктаса

Казлаўскаса, Сігітаса Нарбутаса, Эўгеніі Ульчынайце і Томаса Ветэйкіса. Апрача вядомай “Песні пра зубра” ў кнігу ўвайшлі і іншыя творы паэта, у прыватнасці, яго паэмы пра барацьбу з турэцкімі набегамі на землі Вялікага княства Літоўскага і памежных краін, а таксама пра жыццё святога Гіяцынта (Яцка). У сваёй прадмове да першых, па сутнасці, выбраных твораў Гусоўскага (у Беларусі такога выдання, на жаль, пакуль што няма) Томас Ветэйкіс, у адрозненне ад некаторых сваіх літоўскіх папярэд-

нікаў, не ставіць пад сумненне беларускае паходжанне аўтара “Песні пра зубра”.

Украінскі пераклад вядомай паэмы зрабіў А. Садамора. Гэты тэкст разам з лацінскім арыгіналам выйшаў з друку ў канцы мінулага года ў горадзе Роўна. Прадмову пад назвай “Сілуэт на фоне высокага Рэнесанса” напісала да кнігі Лілія Аўдзішчук.

Урэшце, у Супраслі каля Беластока пабачыла свет выданне “Песні пра зубра” ў арыгінале і перакладах на беларускую і польскую мовы.

Мікалай Гусоўскі

Куды плыве асвейскі востраў?

Турысцкі маршрут да вострава-прывіда распрацаваны ў рэспубліканскім ландшафтным заказніку “Асвейскі” Верхнядзвінскага раёна Віцебскай вобласці

Дзіяна Курыла

Дырэктар ахоўнай тэрыторыі заказніка Ігар Раманюк удакладняе: прывідны востраў — гэта створаная шматгадовымі зараснікамі водных і балотных траў сплавіна. Яна адарвалася некалькі дзесяткаў гадоў назад ад берагу і блукае па возеры ў залежнасці ад кірунку ветру. Памер сплавіны — прыкладна 100 на 200 метраў, на ёй ужо выраслі бярозы і асіны. А восенню зыбун чырванее ад ягад журавінаў.

Асвея — другое па велічыні, пасля Нарачы, возера Беларусі. Акрамя вострава, які блукае, аматары актыўнага адпачынку могуць убачыць і сапраўдны, плошчай 480 гектараў. На ім, дарэчы, растуць сем відаў раслін, занесеных у Чырвоную кнігу Беларусі, жыве ласіха з ляснятамі. У паўночнай частцы возера гняздуецца рэдкія птушкі

— змеяд і арлан-белахвост. Іх гнёзды, а калі пашанцуе, то і саміх птушак, можна ўбачыць з воднай роўнядзі.

Першымі замежнымі турыстамі, якія ацанілі ўсе мясцовыя прыгажосці і прыйшлі ў захапленне ад вострава-прывіда, сталі нідэрландскія аматары прыроды. Яны, да слова, зноў збіраюцца прыехаць восенню. На той час у заказніку будзе апрабаваны конны маршрут па берагах тутэйшых азёр.

Возера Асвейскае — ядро заказніка плошчай больш за 27 тысяч гектараў, у якім цэлы комплекс азёр, лясоў, пераходных і верхавых балот. Там гняздуецца звыш 160 відаў птушак, з якіх 36 занесены ў Чырвоную кнігу Беларусі, выяўлена 16 відаў рэдкіх раслін, водзяцца мядзведзі, барсукі і рысі. З 2002 года заказнік мае статус водна-балотнага ўгоддзя міжнароднага значэння (Рамсарскае ўгоддзе).

Летняя раніца на Асвеі

У фотамастака Анатоля Дрыбаса сваё бачанне нясвіжскай старажытнасці

Фотапогляд на Нясвіж

Архітэктурныя скарбы прадстаўлены на фотавыставе ў Нацыянальнай бібліятэцы

У “Мабільнай галерэі” Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі праходзіць выстава фотаработ Анатоля Дрыбаса “Скарбы Нясвіжа”. Мінская публіка мае магчымасць паглядзець працы, зробленыя фотамастаком у Нясвіжы падчас адной са сваіх шмат-

лікіх камандзіровак па Беларусі. На здымках ёсць усе помнікі архітэктуры, узведзеныя ў розныя гады. Да прыкладу, Нясвіжскі і іншыя гарадскія славутасці. Работы Анатоля Дрыбаса леглі ў аснову серыі каталогаў-праспектаў, прысвечаных культурнай

спадчыне Беларусі. Гэта фоталетапісы пра Камянецкую вежу, Жыровіцкі манастыр, мінскі Свята-Духавы кафедральны сабор, Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік, Гомельскі палацава-паркавы ансамбль, Гродзенскі касцёл езуітаў.

спадчыне Беларусі. Гэта фоталетапісы пра Камянецкую вежу, Жыровіцкі манастыр, мінскі Свята-Духавы кафедральны сабор, Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік, Гомельскі палацава-паркавы ансамбль, Гродзенскі касцёл езуітаў.

Ад Мінска да Вільнюса

У Віленскай ратушы ў рамках грамадска-культурнай акцыі “Мы — беларусы!” адкрыты выставы работ сучасных беларускіх мастакоў Уладзіміра Вішнеўскага і Уладзіміра Зінкевіча, а таксама фотамастака Юрыя Іванова.

А ў Мінску гала-канцэрт акцыі “Мы — беларусы!” у Дзень Незалежнасці 3 ліпеня будзе доўжыцца пяць з паловай гадзін. На пляцоў-

цы ля стэлы “Мінск — горад-герой” выступаць дзве тысячы выканаўцаў. У ліку гасцей значацца Алег Газманаў, Леў Лешчанка, Таісія Павалій, група “Чайф” і іншыя. У музычным шоу прымуць удзел лепшыя беларускія калектывы і выканаўцы — ансамблі “Сябры”, “Песняры”, “Верасы”, Ірына Дарафеева, Іна Афанасьева, Пётр Ялфімаў, удзельнікі конкурсаў “Славянскага базару ў Віцебску” і “Еўрабачання”.

Спасціжэнне творчасці

Каля 40 мастацтвазнаўцаў з Беларусі, Расіі, Ізраіля, Латвіі, Літвы, Польшчы прынялі ўдзел у XVIII Міжнародных Шагалаўскіх чытаннях у Віцебску.

Учоныя прадстаўлялі вядучыя музеі і навуковыя ўстановы. У сваіх дакладах мастацтвазнаўцы паглыбляліся ў творчасць Шагала, мастакоў-авангардыстаў, пазнаёмілі з нядаўна адкрытымі архіўнымі дакументамі.

У апошнія гады Шагалаўскія чытання выходзяць за межы даследавання творчасці толькі аднаго мастака. Вось і на гэты раз у апошні дзень навуковых сустрэч выступалі латвійскія мастацтвазнаўцы, якія прадставілі даклады аб латвійскіх мастаках і нацыянальным мастацтве пачатку XX стагоддзя. Прайшла і прэзентацыя выставы плаката з фондаў Нацыянальнай бібліятэкі Латвіі.

КРЫЖАВАНКА

Святы народнага календара

Па гарызанталі:

5. Свята беларускага народнага календара, якое яшчэ мае назву Іван Крываўнік. 8. ... вясны. Першае па часе вясновае свята, якое пачынаецца з першай дэкады сакавіка. 9. У хрысціянстве — вучань Хрыста. 11. Вежа са званамі пры царкве. 14. Парушэнне ўнутранага адзінства, раздвоенасць. 16. ... і Мяфод. Свята, якое прыходзіцца на 24 мая. Іншая назва — Макей. 17. Свята, іншая назва якога Астаф’я. 19. Рукапісны мусульманскі малітоўнік беларускіх татар на арабскай і старажытна-турэцкай мовах. 20. Пра таго, хто любіць скардзіцца, наракаць. 21. “Прарок Амос цягне ўтору...” (прык.) 22. Тое, што і “зразумела”. 23. Непаўторны, адзіны ў сваім родзе чалавек, прадмет. 26. Назва жыхара ў Вялікім княстве Літоўскім. 28. “Хлеб і соль святой ... не пусціць бяды да хагы” (прык.) 29. “На святы ... усякі сабе пан” (прык.) 30. У беларусаў-католікаў у гэты дзень свята Антоній. 31. Ляцела пціца-небыліца (заг.) 35. Свята ў гонар багіні Лялі, дачкі Лады. 36. Сіні прасвет у афарбоўцы чаго-небудзь (разм.) 37. “...-палізуха: сыр і масла палізала” (прык.)

Па вертыкалі:

1. Перакладзіна, на якую вешаюць шторы, парцьеры. 2. Неажыццявімая, дзіўная мара. 3. Свята птушак. “На ... пайшла зіма да ракі” (прык.) 4. ... веснавы. Свята пастухоў. 6. Вобраз у беларускай міфалогіі: прыгожая дзяўчына, якая жыве ў рэках, азёрах. 7. Старадаўні мужчынскі галаўны ўбор. 10. Вясновае свята, дзень памінавання памерлых. 12. Тон, інтанацыя мовы. 13. Нездаволеная нічым асоба, злоснік. 15. Той, хто вельмі любіць музыку і спевы. 16. Свята сонца і каханя. 17. Дзень ільну. 18. Вялікдзень, або ... (разм.) 24. Восенскае свята, якое прыходзіцца на 13 верасня. “Журавель збіраецца ў вырай” (разм.) 25. “... мосце, а Мікола гвоздзе” (прык.) 27. “... травы росіць” (прык.) 31. Вечназялёнае трапічнае дрэва з араматычнай драўнінай. 32. Беларускі пісьменнік, драматург, аўтар п’есы “Дай вады, калодзеж!” і інш. 33. Месяц, у якім адзначаецца свята Пятро. 34. Старажытнае земляробчае свята. Іншыя назвы: Сёмуха, Зялёныя святкі, Зелянец.

Склаў Лявон Целеш, г. Дзяржынск

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 1. Карніз. 2. Купальце. 3. Саракі. 4. Мікола. 5. Руска. 6. Руска. 7. Матерка. 8. Сява. 9. Траўня. 10. Радзівіцкі. 11. Нота. 12. Злашчывец. 13. Карніз. 14. Купальце. 15. Матерка. 16. Купальце. 17. Аліна. 18. Пасха. 19. Аліна. 20. Пасха. 21. Пасха. 22. Тое, што і “зразумела”. 23. Непаўторны, адзіны ў сваім родзе чалавек, прадмет. 24. Пасха. 25. Сява. 26. Руска. 27. Траўня. 28. Аліна. 29. Сява. 30. Руска. 31. Самалёт. 32. Макаль. 33. Ліпень. 34. Тройца.

Па вертыкалі: 1. Карніз. 2. Купальце. 3. Саракі. 4. Мікола. 5. Руска. 6. Руска. 7. Матерка. 8. Сява. 9. Траўня. 10. Радзівіцкі. 11. Нота. 12. Злашчывец. 13. Карніз. 14. Купальце. 15. Матерка. 16. Купальце. 17. Аліна. 18. Пасха. 19. Аліна. 20. Пасха. 21. Пасха. 22. Тое, што і “зразумела”. 23. Непаўторны, адзіны ў сваім родзе чалавек, прадмет. 24. Пасха. 25. Сява. 26. Руска. 27. Траўня. 28. Аліна. 29. Сява. 30. Руска. 31. Самалёт. 32. Макаль. 33. Ліпень. 34. Тройца.

